

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 13.2.2017 της ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

Στις 27 Ιανουαρίου του 1945, τα σοβιετικά στρατεύματα έφτασαν ως απελευθερωτές στο στρατόπεδο του Αουσβιτς στην Πολωνία. Βρήκαν 7.000 κρατούμενους, πολλοί στο όριο ανάμεσα στη ζωή και στον θάνατο, καθώς και τόνους από γυναικεία μαλλιά, οδοντικά σφραγίσματα χωρίς τον χρυσό και παιδικά ρούχα. Εκεί ήταν και όλες οι απτές αποδείξεις για τον τρόπο με τον οποίον οργανώθηκε με βιομηχανική αρτιότητα ο μαζικός αφανισμός έξι συνολικά εκατομμυρίων Ευρωπαίων Εβραίων, ανάμεσα στους οποίους και ένα εκατομμύριο παιδιά.

Από το 2002, το Συμβούλιο της Ευρώπης επέλεξε την 27η Ιανουαρίου ως την Ημέρα Μνήμης των Εβραίων Μαρτύρων και η ελληνική Βουλή με ομόφωνη απόφασή της το 2004 επίσης επέλεξε την ημερομηνία αυτή για να μνημονεύει τους Έλληνες Εβραίους που έπεσαν θύματα του ναζιστικού ζυγού. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η χώρα μας έχασε το 87% του εβραϊκού της πληθυσμού, πληρώνοντας βαρύτατο φόρο αίματος.

Θα περίμενε κανείς ότι η Ελλάδα που συμμετείχε σθεναρά στην αντίσταση, θα κρατούσε ζωντανή τη μνήμη των θηριωδιών. Και όμως όχι. Μια έρευνα που εκπόνησε το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στα τέλη του περασμένου Δεκεμβρίου, σε δείγμα 1.000 ατόμων, μας φέρνει αντιμέτωπους με μια σοκαριστική αλήθεια: στην ερώτηση αν ήταν θετική εξέλιξη (sic) η εξόντωση των Ελλήνων Εβραίων, περίπου το 40% των ερωτηθέντων απαντά ότι ήταν θετική, σχεδόν θετική ή ουδέτερη, ενώ στην ερώτηση εάν πρέπει να αφήσουμε πίσω μας το

Ολοκαύτωμα, πάλι ένα 25% απαντά θετικά. Αξίζει να τονίσει κανείς ότι τα ποσοστά των νέων ανθρώπων που εξέφρασαν τέτοιες απόψεις ήταν πολύ μεγάλα.

Λίγες ημέρες μετά τη δημοσιοποίηση της έρευνας, η «Κ» συνάντησε τον πρόεδρο της **Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών ν Μίνο Μωυσή**

, καθώς και τον πρόεδρο της

Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης (και επικεφαλής του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος) Δαυίδ Σαλιτιέλ

, οι οποίοι μίλησαν για το αποτρόπαιο πρόσωπο του αντισημιτισμού, που φαίνεται να ενισχύεται στη χώρα μας αλλά και στην Ευρώπη. Η πρώτη ερώτηση είναι αυτονόητη:

Αρκούν οι εκδηλώσεις που διοργανώνονται για την Ημέρα Μνήμης για να μην πέσει στη λήθη το πιο φρικιαστικό έγκλημα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όταν στην ελληνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ελάχιστες οι ώρες διδασκαλίας για το θέμα αυτό; Πολλά εξαρτώνται από το φιλότιμο του εκπαιδευτικού, που πρέπει ο ίδιος να καλύψει κενά και παραλείψεις της διδακτέας ύλης.

«Η Ημέρα Μνήμης δεν είναι αρκετή» λέει ο Δαβίδ Σαλτιέλ. «Με επίκεντρο όμως αυτήν εξακτινώνονται άλλες δράσεις, όπως λ.χ. τα προγράμματα του Εβραϊκού Μουσείου που στοχεύουν στην επιμόρφωση των δασκάλων καθώς και ο μαθητικός διαγωνισμός με θέμα το Ολοκαύτωμα, μέσα από τον οποίο δεκάδες Ελληνόπουλα επισκέπτονται το Αουσβιτς». Ο Μίνος Μωυσής προσθέτει ότι τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει μια ευαισθητοποίηση πέραν των ορίων της εβραϊκής κοινότητας και έτσι η επέτειος των Εβραίων Ελλήνων Μαρτύρων συνδυάζεται με εκδόσεις, εκθέσεις, άρθρα και δημοσιεύσεις, γεγονός που αποδεικνύει ότι υπάρχει ένα ευρύτερο πλέγμα αλλά και ένα ενισχυμένο ενδιαφέρον σε μια μερίδα του κόσμου. «Μπορεί η κατανόηση να μην απλώνεται αλλά τουλάχιστον βαθαίνει», υπογραμμίζουν.

Η συζήτηση με τους δύο προέδρους έγινε λίγες ημέρες μετά τη δημόσια συγγνώμη του Αδωνι Γεωργιάδη για την πρότερη στάση του στο ζήτημα της ανοχής μιας ρατσιστικής και αντισημιτικής συμπεριφοράς. Τη χαιρέτισαν ως θαρραλέα πράξη, μιας και οι πολιτικοί δίνουν τον τόνο σε μια μικρή ή μεγάλη κοινωνία. Ο Δαβίδ Σαλτιέλ μίλησε τον αγώνα που έκανε ο Γιάννης Μπουτάρης κατά τη δημαρχία του για να έρθει στο φως το εβραϊκό παρελθόν μιας πόλης που είχε κερδίσει το προσωνύμιο «Madre de Israel» και που έχασε χιλιάδες από τους κατοίκους της στον θάλαμο αερίων: «Ήταν ο άνθρωπος που έβγαλε τη Θεσσαλονίκη από έναν μικρόκοσμο, δείχνοντάς της την ίδια την Ιστορία της» υπογραμμίζει στην «Κ». «Ο Μπουτάρης που είχε την ευαισθησία αλλά και την ευφυΐα να κάνει όλο αυτόν τον αγώνα, δεν έφερε μόνον την αλήθεια στην επιφάνεια αλλά και βοήθησε την πόλη σε επίπεδο προβολής και διεθνούς αναγνώρισης. Γιατί, πρέπει να πούμε, ότι υπήρχε μεγάλο αίσθημα ενοχής στη συμπρωτεύουσα και πως το παρελθόν της συχνά κρυβόταν» συμπληρώνει ο Μίνος Μωυσής.

«Πόσοι Έλληνες όταν έβλεπαν τους Εβραίους να εκτοπίζονται δεν τους θεωρούσαν συμπατριώτες τους; Πόσοι ξέρουν ότι μερικοί από τους πρώτους Θεσσαλονικείς που πήγαν στο Αουσβιτς ήταν εκείνοι που είχαν πολεμήσει ως στρατιώτες στο Αλβανικό Μέτωπο;» λέει ο Σαλτιέλ που έφερε τα οστά του Μορδοχαί Φριζή από την Αλβανία συνεχίζοντας: «Ποιος ξέρει λ.χ. πως προπολεμικά όταν ένας Εβραίος έφευγε από την Ελλάδα έχανε την υπηκοότητά του; Χρειάστηκε να γίνουν ειδικές εκκλήσεις για να ξαναπάρουν οι επιζήσαντες και οι απόγονοί τους την ελληνική υπηκοότητα. Δυστυχώς πολλά πράγματα ακόμα δεν είναι τόσο γνωστά για τον τρόπο που έβλεπε η πολιτεία τους Εβραίους τις προηγούμενες δεκαετίες...».

Η συλλογική ενοχή υπάρχει; «Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια προσπάθεια να φανεί πως σύσσωμη η ελληνική κοινωνία προσπάθησε να προστατεύσει τους Εβραίους και είναι γεγονός ότι πολλοί βοήθησαν. Είτε εξέχουσες προσωπικότητες σαν τον δήμαρχο και τον Μητροπολίτη Ζακύνθου ή τον Αρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό και τον Αγγελο Εβερτ είτε απλοί άνθρωποι που έβαλαν την ζωή τους σε κίνδυνο. Υπήρχαν όμως και δωσίλογοι και υφαρπαγές περιουσιών και περιπτώσεις όπου κυριάρχησε η σιωπή. Πολλές κοινότητες σβήστηκαν από τον χάρτη όπως των Ιωαννίνων ή της Κέρκυρας, άλλες διασώθηκαν» λέει ο πρόεδρος της κοινότητας Αθηνών. «Σήμερα ο κόσμος είναι διατεθειμένος να ακούσει αυτά που συνέβησαν» τονίζει ο Δαυίδ Σαλιέλ: «Η Θεσσαλονίκη είχε 50.000 Εβραίους προπολεμικά. Χάθηκε το 97% από αυτούς. Πιστεύω ότι το Μουσείο Ολοκαυτώματος που θα δημιουργηθεί στην πόλη τα επόμενα χρόνια θα μας βοηθήσει να ξαναδούμε την Ιστορία της από την αρχή».

Η πολιτική του Ισραήλ

Για τους δύο προέδρους, ένας από τους λόγους που κάνει ορισμένους Έλληνες να έχουν εχθρική στάση προς τους συμπολίτες τους που είναι Εβραίοι στο θρήσκευμα, είναι ότι τους ταυτίζουν με την πολιτική του κράτους του Ισραήλ. Αυτό ήταν εντονότερο στο παρελθόν, ιδιαίτερα στη δεκαετία του '80, ενώ τώρα είναι πολύ πιο ήπιο, καθώς οι στρατηγικές και διπλωματικές σχέσεις των δύο χωρών περνούν νέα άνθηση. Τι οδηγεί λοιπόν στην ενίσχυση μιας αντισημιτικής συμπεριφοράς στη χώρα μας; Μήπως φταίει αυτό που έλεγε κάποτε ο κ. Μπουτάρης ότι οι Έλληνες δεν είναι αντισημίτες αλλά καλοπροαίρετα ζηλιάρηδες επειδή βλέπουν την ομόνοια μεταξύ των Εβραίων και την επιτυχία τους στον οικονομικό τομέα; «Δεν νομίζω ότι εμείς οι Εβραίοι έχουμε ειδικά γονίδια επιτυχίας. Η αναγνώριση ορισμένων δεξιοτήτων είναι αυτό που ακούγεται συνέχεια από τρίτους, αλλά δυστυχώς συμβάλλει στη δημιουργία στερεοτύπων τα οποία στρέφονται μετά εναντίον μας» λέει ο Μίνος Μωυσής. Αλλη μια ερώτηση στην πρόσφατη έρευνα αφορούσε τους λόγους εξόντωσης των Εβραίων, όπου ένα ποσοστό των συμμετεχόντων διατεινόταν ότι «ήταν πλούσιοι και προκαλούσαν με τη συμπεριφορά τους».

Συνεχίζει: «Πολύ συχνά ακούμε αντισημιτικά σχόλια μαζί με την παραινέση να μην τα παρεξηγούμε, διότι δεν λέγονται με κακή πρόθεση αλλά έτσι έμαθαν οι άνθρωποι από τους γονείς ή τους παππούδες τους και το αναπαράγουν μηχανικά και αθώα. Όταν κανείς δεν τα καταδικάζει – είτε εκφέρονται από τους διπλανούς μας σε μια παρέα είτε από έναν πολιτικό ή έναν επιχειρηματία, δυστυχώς δηλητηριάζουν μια κοινωνία και φυτεύουν έναν σπόρο που κάποια στιγμή τρέφει δυσάρεστα φαινόμενα ιδιαίτερα σε φάσεις κρίσης όπως αυτή που ζούμε στην Ελλάδα. Οι λέξεις και οι διατυπώσεις έχουν μεγάλη σημασία. Ας ξεκινήσουμε έστω από αυτές...».

Πηγή: [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 13.2.2017](#)